

КУПАЧИЦА

Прво смо помислили да се то нека опака зверка ухватила у кљусе код Најданове воденице, али кад смо се приближили, изгледало је да то рањена кошута вречи у честару, преврћући се од болова. Окупани хуком реке, ишли смо журно, бауљајући кроз густу шуму, шибани ластарима граба и церовине, и псовали ловце што су тако свирепи. Али кад смо избили на руб честара и разгрнули грање, пред нас је изронила зараван над реком и назрела се чудесна слика. Под водопадом, у Наталијином виру, у коме смо се и сами често купали, праћакала се, скакала и подврискивала девојка.

Лебеђанка?! заустили смо намах.

Да је опколимо!

Сребро њеног смеха точило се долином, гушено хуком слапа што се сручује са стене. Око ње све је дрхтало од сунца, расутих капљица и очаравајуће зањиханости. Дан се претворио у свилу, па само трепти, загрцнут појем цврчака, гргољем воде и кликтајем птица.

У почетку смо се уплашили да се не утопи (потањала је кроз кључ воде), али кад је изронила и стала рукама да плешће, прска водом на све стране и врштити, преврћући се по виру као ђаволица, препознали смо у њој ватрену купачицу.

Њен кликтај и грохотан смех позивали су нас да јој се придружимо, али смо стрепели да је не уплашимо па да прхне и одлети у шуму која се, с друге обале, наднела над корито реке, чинећи хлад. Зато смо се притајили.

Да сачекамо рекао је неко. Да видимо ко је она.

Која може бити? Лебеђанка! Оне ту запланде стоку!

Али ова ђаволица није личила ни на једну девојку из Лебета и Боровика које смо познавали, а ни стоке није било у близини. Да меденица позвекује, одала би је, али меденице нема.

У околини никога. Окружена крошњама, које цепте од неке потајне језе, сâма купачица. Час потоне у воду, па изрони нагло, да јој се на сунцу сјајкају бакарна рамена, а раскошна недра поскакују и маме, маме наше очи, нашу зебњу да чаролија одједном не умине ако нас она угледа.

Гола је! цикнуо је и Петар из грања, као да подражава њену вриску, и сви смо га ожегли очима.

Лебеђанке се не купају наге, а подврискују само кад су заједно и кад се прскају.

Ова је сигурно сама.

Можда је залутала?

Да је опколимо, да нам не побегне.

Опијена подневним сунцем и мирисом шуме, купачица је шљапкала по води као да купа звезде и кликтала сва саздана од усхићења. Над њом је сневао расцветани дан. И река нас је призивала да загазимо и утолимо неку давнашњу жудњу. У виру има места за све и за нас, и за њу. Како би било лепо брчкати се скупа! И ми бисмо тако подврискивали, и арлаукали као курјаци око тора, и преметали се по валовима као рибе, кад би се само она с нама купала. Тек би видеела какви смо пливачи и гњурци. Рукама хватамо пастрмке испод најдоњег камена у вртлогу.

Нетремице смо зурили кроз грање, поглед нам се маглио од напрегнутости да проникнемо која би то веселица могла бити. На ивици пропланка угледали смо штрка. Као брижни господин, без журбе, завлачио је кљун у шевар и зукву, ловећи жабе и скакавце.

Да јој приђемо?

Да је не уплашимо, да нам не умакне.

Била је у нашој реци, у нашем најдражем виру и имали смо право да размишљамо о њој као о нашој купачици. Да ли је то она знала? Можда нас је и сама зачикиавала.

Вода се искрила с водопада и стварала кротку дугу над виром, сјајни ореол око купачице да нам је бљештави дан ударао у главу и заносио разум.

Можда и није сама?

Можда је чува неко скривен у крошњи преко реке?

Откуд би смела непозната девојка да вршишти у реци и купа се сама у пђ бела дана, још у нашем виру?

Да је, пак, ухватимо?

Тешко је било одлучити се. А шта учинити да заувек остане ту? Да јој се приближимо и наговоримо је да не иде никуд, да остане и буде спокојна. Никакво јој зло нећемо учинити.

Не видим јој робу.

Где ли ју је само смотала?

У папрат.

Најбоље би било да јој сакријемо хаљине.

Не знам зашто, али само по себи наметало се уверење да таква лепотица са собом прти нарамак хаљина у које се током дана стотину пута преодене. Њена лепота то изискује. Од ње то наша уобразиља очекује.

Сунце се златило, изливајући благост над целим пределом; позлатило је и њену косу, лице и тело. Позлатило је и бистри дан у коме смо на јави сневали.

Благи ветрић је пиркао, доносићи дах воде и свежине с реке. Повремено би нас задухнуо мирисом сажеглог биља и сунчаним појем шева. Али најчаробнији мирис, мирис који је палио сва наша чула, долазио је са вира, испод водопада, мирис ватрене купачице бакарног тела, која се, опијена летом, праћакала и бућкала у води. Он се привија уз нас, чара нам ум. Узноси нас у висине спепељеног неба.

Већ три дана како се објављује прошапнуо је Јеша.

Откуд знаш? сручили смо се питањем на њега.

Рекао ми ча Најдан.

Зашто нам ниси одмах јавио? били смо огорчени због три изгубљена дана, пропуштене чари и прилике.

Купио сам сено у Јериници.

Прекорили смо га. Како може да се прећути једна тако драгоцену ствар? Неизоставно треба јавити, ако се било кад укаже слична прилика.

Да је не дирамо. Само да је гледамо загугутао је Митар.

А хоће ли сутра доћи?

Можда се неће вратити?

Може било шта да је спречи.

Ако је дошла на летовање, па отпутује, шта онда?

Ја бих се оженио њоме уздахнуо је најмлађи Петар, као да се одлучивало о њеној судбини.

А ми не бисмо, је ли? одвратио му је мргодно Алекса, најстарији.

Премишљали смо дуго и већали.

Да је целог дана гледамо и копнимо? Да пратимо куда ће отићи кад се искупа и нажива и тако сазнамо одакле је и чија је.

Да сиђемо до реке, да се упознамо вриснуће и утећи чим нас угледа. Или је боље да је изненадимо, ускочимо у вир, па се заједно брчкамо и вршишимо.

Ипак, да је уловимо! предложио је неко, погађајући мисао која је у свакоме од нас дрхтурила.

И сковали смо план. Нас је петорица. Распоредићемо се тако да зађемо са свих страна и опколимо је, па после лагано сужавамо круг и тако се сви одједном нађемо око ње у виру. Савршена клопка, само треба гледати да нам се не искраде и шмугне. Видра је она, види се то. Открије ли било ко шта сумњиво, онда ће, подражавајући дрзда, заћурликати и сви ћемо се сјатити тамо.

Митар је добио најтежи задатак да пређе на другу обалу реке, горе, преко брвна, изнад воденице, успуже се уз стрми шумарак, добро осмотри, па тек онда крене кроз шипраг ка купачици и виру. И он ће нам се повремено,

ћурликом дрозда или хуком сове, оглашавати, а ми ћемо исто тако њему одговарати, да зна да је све онако како смо се договорили и да се поход на купачицу може наставити.

Лов је могао да почне.

Штрк је шестарио зараванком, повремено подижући главу и послушкујући звуке које је на жези произвођила шума, загледајући се у шумарак преко реке, па опет прилазио ближе купачици, као да јој вели да не брине, јер је он чува. Побегавши од спарине према реци, жежекавац је у папрати, на ободу заравни, крештао своју песмицу, најављујући поподневну оморину. Раскриљени јастреб у благом луку мотрио је над долином.

Само је весела купачица била обузета игром: ронила у вртлог као видра, бацакала се испод водопада који јој је чешљао дугу расуту косу боје зрелог жита, стапајући је са зеленим валом. Небо се повремено блештаво одсликавало на намрешканој површини. Попут огледала заслепљивало нас је кружно набирање таласа.

Купачица је разбила ошамућеност летњег дана и узбуркала нам крв.

Журили смо да поставимо заседу, да нам не побегне, па да се после сви заједно, до миле воље, плускамо испод слапа. Шуњали смо се кроз шуму, опрезно, потајно, да нас не примети. Ни гранчица под ногама није смела да крцне, ни кос да се поплаши и шмугне. Само је Петар остао да мотри на зараван и купачицу у виру. Он ће се последњи привући, јер њега, и са мало пажње, из воде намах може угледати.

С времена на време чуо се ћурлик ћука и хук сове ушаре. Знали смо да је то знак да све иде по договору. Круг се сужавао. Кроз честар се повремено назирало љескање реке и сјај риба које су у скоку хватале мајунше муве. Тамо, у Наталијином виру, под буком водопада, извијала је своје вретенасто тело ватрена купачица којој смо се прикрадали. Слатка језа подилазила нас је при помисли да ћемо је нагу изненадити у води, да ћемо разоткрити њену обнажену лепоту; а кад одједном све то видимо, она више нема разлога да се од нас скрива и стиђи.

И кад смо се, на крају, обрели на обали, рупили у исти мах око вира, купачице није било. Као да је у вртлог потонула. Вода се мрешкала, кључала као у казану, водопад хучао, искрећи се, али оне чаробнице што нас је вриском смамила и плускањем заносила нема! Застали смо укопани. Одједном преварени. Тужни као да су нам све звезде потонуле у том бистром казану. И река нас је издала.

Љути и гневни почели смо да тумарамо обалама, да претражујемо шуму, чешљамо честар и папратиште, да гвиркамо иза стена, кроз врбаке, улазимо у недра реке, у јазове и испод слапова. Трчкарали смо горе-доле, омађијано зурили у сребрну реку, али од ватрене купачице ни трага. Као да се са сунцем узнела, са звездама које је купала. И опет смо се распршили на све стране, али узалуд.

Раскриљени јастреб у благом луку и даље је зурио над пределом као да се није ништа догодило. Или се својим измењеним грактањем кикотао нашој наивности.

Песак на обали није се угнуо под њеним стопалима. Пљоснато камење и стене поред вира нису сачували облике њених босих ногу и руку дугих прстију. Никаквога знака. Као да смо све то уснили или нам се привидело у пђ бела дана под дејством неке силе која младиће лако заслепи и очара.

Нигде ни штрка који је шеткарао на заравни. Можда су заједно одлепшали, уплашени нашом најездом и прејаком жељом да се заједно брчкамо у виру.

Онда смо заронили у јаз, најхрабрији до самог дна широм отворених очију, претраживали и мрки простор иза слапа и, не откривши ни трага од купачице, голуждрави и боси, кренули уз матицу до воденице. Можда се тамо у видришњаку сакрила кад је осетила опасност.

Млинара Најдана затекли смо пред зиданицом како на кантару мери цакове раженог брашна, одбијајући ујам.

Шта је било, момци? пита ведро, видевши нас сатрвене.

Ништа!

Тражимо купачицу!

Да није минула овуда?

Није! каже брашњави чичица. Али не брините, ту је она.

– Како ту? гледамо га збуњено, а истовремено нам се лица озарују. Значи није то био само сан, ни привиђење, ни слутња. Она заиста постоји.

Да није у млину? питамо, а дах нам се зауставио.

Сваког лета дође. Ево већ педесет година. Откад сам воденичар. У почетку сам и сам желео да је уграбим, али сам после дигао руке. Нека је, нека се купа и ребеће! Кад је она срећна, срећан сам и ја, и река, и ова шума са њом пева, и воденица.

Зар то није девојка?

То је Сунчаница! Тако сам је назвао. Због ње сам остао и нежења. После те лепоте, коју би човек заволео? Увек се појави кад узру поља и поново жито сађе у млин. Избања се, искупа, израдује, па нестане до следеће вршидбе. Али ако хоћете да се купате заједно са њом слободно. Она је ту негде, под крошњом врбе, на обали, мада невидљива. Или тумара. Само ви загацајте и она ће вам се придружити.

И био је у праву. Најлепша девојка коју смо икада видели била је та чика Најданова Сунчаница, због које је остао нежења...